

Hlučínské tradice a zvyky v literatuře – Dožínky

V zahradě, na sadě

Radim Lokoč a kol.

Sdružení obcí Hlučínska 2015.

Úryvek z kapitoly, v níž se autoři věnují tradicím a zvykům na Hlučínsku v souvislosti s dožínkami.

Str. 63

Nejnámější obřad poděkování za úrodu je znám pod názvem *dožínky*. Zpravidla se koná po ukončení žní v srpnu nebo později v době sklizně v září. V minulosti byl řád ceremoniálu předem pevně daný, dožínky byly vyhlášeny, bylo určeno, jak se naloží s dary (Trčka 2003: 21). Donášely se dary související se sklizní úrody – obilí, ovoce atd. V některých farnostech je tento svátek ještě dodnes uctíván v rámci nedělní mše svaté.

Např. v Hati, Bolaticích a ve Velkých Hošticích následuje průvod obcí, jehož součástí bývá i přehlídka historické a současné zemědělské techniky a alegorické vozy. Na Hlučínsku si tato tradice stále uchovává náboženský význam, v jiných oblastech však častěji náboženský prapůvod tohoto *díkůvzdání za zemskou úrodu* pominul a oslava má ryze světský charakter.

O tom, jak se slavilo poděkování za úrodu před více než sto lety, se píše v kravašské kronice: Po žních se slavila *dožínka*. Chasa upletla věnce ze všech druhů obilí, podobný koruně, ozdobila je ještě kvítím, papírovými růžičkami a pentlemi. Věncem přinesla hospodářovi nejlepší pracovnice a vinšovala mu:

Žnivo smy skludili,

tak smy vam věnec uvili

a vinšujeme vam, abyste moc namlatili,

a teho se zdravim užili.

Hospodář přijal věnec a zavěsil jej pak do síně na *poval* (strop), kde visel až do příštích žní. Po *dožince* byla hostina. Podávala se slepičí polévka s drůbky, dvojí maso – pečená kuřata a vepřové, káva a koláče. Hospodář častoval kořalkou a pivem. Na *dožince* se hodně zpívaly *starosvětské* (starodávné) písničky a někde se i tančilo.

Tento zvyk se však koncem 80. let 19. století postupně vytrácel, až zmizel docela. Věnec se sice podával, ale pohoštění bylo stále chudší, až se ustálilo na malé svačině a občerstvení trochou kořalky a pivem.

Dožínky byly vyvrcholením nejdůležitější části roku, kdy se sklízela úroda a kdy také vrcholilo celoroční snažení. Podobně jako při jiných příležitostech, také během dožíněk se zpívaly lidové písně. Jako příklad uvádíme jednu z písní, kterou dodnes zpívají Bolatické seniorky během dožínkových oslav.

Mily hospodařu

Mily hospodařu, otvirajče vrata,

něseme vam věněc ze sameho zlata,

něseme vam věněc ze sameho zlata.

Mily hospodařu otvirajče brany,

něseme vam věněc z klasuv upleceny,

něseme vam věněc z klasuv upleceny.

Z klasuv upleceny, potem oroseny,

by naš chleb vezdejši nam byl požehnany,

by naš chleb vezdejši nam byl požehnany.

Žniva naše žniva, vitaj s novym chlebem,

tak buděme zpivač, pod tym širyym nebem,

pod tym širyym nebem.

Žniva sme dokončili, všecko jsme složili,

složili, svazali, dodom včas dostali,

dodom včas dostali.

Však sme se nažali, snopuv navazali,

co bychom něbyli nachvilu veseli,

nachvilu veseli.